

3. Bevz, H. P., & Bevz, V. H. (2002). Vyvchennia elementiv stereometrii v osnovnii shkoli. Matematika, (13), 7.
4. Hendshtein, L. E., & Yershova, A. P. (1997). Nauchnyi dovidnyk z heometrii. Kharkiv, Ternopil: Himnaziia Pidruchnyky i posibnyky. 96 s.
5. Merzliak, A. H., Nomirovskyi, D. A., Polonskyi, V. B., & Yakir, M. S. (2018). Heometriia: prof. riven: pidruch. dlia 10 kl. zakladiv zahalnoi serednoi osvity. Kharkiv: Himnaziia. 240 s.
6. Chebernina, H. M., & Slipovych, N. M. (2011). Matematika v zhytti liudyny. Zbirka zadach.
7. Shvets, V. O. (2009). Prykladna spriamovanist shkilnoho kursu stereometrii. Matematika v shkoli, (4), 17- 24.
8. Shvets, V. O., & Prus, A. V. (2007). Teoriia ta praktyka spriamovanosti shkilnoho kursu stereometrii: Navchalnyi posibnyk. Zhytomyr: Vydavnytstvo ZhDU imeni I. Franka. 156 s.

Liudmyla Kyrylova,

teacher of mathematics, teacher-methodologist
of the municipal institution «Ananievsky
specialized lyceum of sports profile
of the Odesa Regional Council»

RESEARCH OF ARCHITECTURAL OBJECTS FROM THE POSITION OF STEREOMETRY

(MATHEMATICS IN THE DIMENSIONS OF BEAUTY)

Abstract. The article is developed as a basis for a meeting of the mathematical club, which aims to familiarize with various aspects of the application of stereometry in modern architecture. The format of the meeting involves the participation of five teams, each of which will present their research on one of the selected topics. Participants will have the opportunity not only to deepen their knowledge of geometry, but also to apply it to the analysis of real architectural objects that illustrate the relationship between mathematics and design.

The article will be useful for students of universities of 3-4 accreditation levels, students of colleges and schools of 1-2 accreditation levels, teachers and anyone interested in the practical and theoretical aspects of developing students' interest in mathematics through interdisciplinary connections.

Keywords: interactive methods, stereometry, new Ukrainian school, architecture of Odesa region, modern architecture, methodology.

Дата надходження до редакції: 25.12.2024

© Кирилова Л. В., 2024

УДК 373.5.016:51:336](045)

Лактіонова Олена Олександрівна,

вчитель математики Комунального закладу
«Ананьївський спеціалізований ліцей
спортивного профілю Одеської обласної ради»,
спеціаліст вищої категорії, «вчитель-методист»

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Анотація. У статті подано методичні рекомендації для вчителів математики, які працюють в 5-6 класах НУШ, стосовно впровадження елементів фінансової грамотності.

Ключові слова: фінансова грамотність, ключові компетентності, життєві компетентності.

Вступ. Фінансова грамотність – невід’ємна складова освіти в Новій українській школі. Державний стандарт освіти наголошує на необхідності формування у учнів здатності свідомо керувати власними фінансами, розуміти цінність грошей, планувати бюджет, аналізувати витрати та ефективно заощаджувати. Інтеграція елементів фінансової грамотності в уроки математики, згідно з модельною програмою «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти автора Істер О.С., дозволяє застосувати теоретичні знання на практиці, сприяє розвитку ключових компетентностей та відповідає концепції НУШ. Новий державний стандарт освіти орієнтує вчителів на компетентнісний підхід, що передбачає застосування знань у життєвих ситуаціях. Це вимагає використання міжпредметних зв’язків (математика +

екологія, фінансова грамотність тощо), інтеграції цифрових інструментів для практичних завдань, формування умінь учнів працювати в команді, розв'язувати реальні ключі, брати участь у проєктах.

Фінансова культура суспільства формується на основі рівня фінансової грамотності громадян, яка визначається рівнем знань, навичок, особливостями ставлення та поведінки у сфері управління особистими фінансами. Що вищим є рівень фінансової грамотності, то ліпше людина розуміє особливості функціонування економіки та фінансового сектору країни, а тому спроможна всебічно аналізувати ситуацію перед ухваленням особистих фінансових рішень, якість яких безпосередньо впливає на рівень її особистого фінансового добробуту, добробуту її родини та країни в цілому.

Методика впровадження фінансової грамотності на уроках математики. Впровадження елементів фінансової грамотності на уроках математики в 5-6 класах ґрунтується на принципах інтеграції, практичної спрямованості та розвитку критичного мислення. Цей підхід дозволяє учням не лише опанувати математичні знання, а й застосовувати їх для розв'язання реальних життєвих задач, пов'язаних з фінансами.

Тематичні блоки та зміст завдань Ось кілька тематичних блоків, які можна інтегрувати в уроки математики:

Бюджетування: Складання сімейного бюджету. Розрахунок витрат на продукти, одяг, розваги тощо. Порівняння різних варіантів розподілу бюджету. Аналіз впливу непередбачених витрат на бюджет.

Покупки та знижки: Розрахунок вартості товарів зі знижками. Порівняння цін в різних магазинах. Аналіз рекламних акцій. Обчислення вигоди від покупки товару в розстрочку.

Заощадження та інвестиції: Розрахунок простих і складних відсотків. Порівняння різних способів заощадження (скарбничка, банківський депозит). Моделювання інвестицій в акції та облігації.

Кредити та позики: Розрахунок щомісячних платежів за кредитом. Порівняння умов різних кредитів. Аналіз наслідків несплати кредиту.

Бізнес: Складання бізнес-плану для малого підприємства. Розрахунок прибутку і збитків. Аналіз ринку та конкуренції.

Методи та прийоми навчання

✓ Проблемні ситуації: Створення реальних життєвих ситуацій, які вимагають від учнів прийняття фінансових рішень.

✓ Рольові ігри: Моделювання різних фінансових ситуацій (відвідування магазину, банку, біржі).

✓ Проєктна діяльність: Створення власних бізнес-проєктів, дослідження фінансових ринків.

✓ Використання ІКТ: Робота з електронними таблицями, онлайн-калькуляторами, фінансовими симуляторами.

✓ Групова робота: Обговорення фінансових питань в групах, спільне розв'язання задач.

Інтеграція з іншими предметами. Фінансова грамотність може бути інтегрована з такими предметами, як:

✓ Історія: вивчення розвитку грошей, банківської системи.

✓ Географія: аналіз економічних карт, вивчення особливостей економіки різних країн.

✓ Суспільствознавство: вивчення основ економіки, підприємництва, державної політики у фінансовій сфері.

Оцінювання. Оцінювання знань і вмінь учнів може здійснюватися за допомогою:

✓ Тестів: для перевірки теоретичних знань.

✓ Практичних завдань: для оцінки вміння застосовувати знання на практиці.

✓ Проєктів: для оцінки творчих здібностей, вміння працювати в команді.

✓ Портфоліо: для відстеження прогресу учня протягом навчального року.

Розглянемо детальніше відповідність вимог навчальних програм і систем:

Вимоги модельної програми Істера О.С.	Групи результатів навчання за Державним стандартом	Коментарі	Інтеграція фінансової грамотності (Приклади)
1. Дослідження ситуацій і виокремлення проблем, які можна розв'язати із застосуванням	ГР1. Досліджує ситуації та створює математичні моделі	Ці групи результатів тісно пов'язані. Обидві передбачають здатність учня аналізувати реальні ситуації, виокремлювати в них математичні	Аналіз сімейного бюджету: виявлення проблемних зон (дефіцит, нераціональні витрати). Створення моделі бюджету для подальшого аналізу. Вивчення різних пропозицій заощаджень: порівняння банківських депозитів, інвестиційних програм

математичних методів		аспекти та створювати відповідні моделі.	(спрощений варіант). Створення моделі для порівняння.
2. Моделювання процесів і ситуацій, розроблення стратегій, планів дій для розв'язання проблемних ситуацій	ГР2. Розв'язує математичні задачі	Ці групи результатів також тісно пов'язані. Моделювання є одним із етапів розв'язання математичних задач. Учень, розробляючи модель, фактично планує стратегію розв'язання.	Планування покупки великої речі: створення плану заощадження, визначення термінів та можливих джерел додаткового доходу. Моделювання різних сценаріїв. Створення плану погашення кредиту: розрахунок щомісячних платежів, загальної суми переоплати. Моделювання впливу різних параметрів на загальну вартість.
3. Критичне оцінювання процесу та результату розв'язання проблемних ситуацій	ГР3. Інтерпретує та критично аналізує результати	Ці групи результатів повністю співпадають. Обидві підкреслюють важливість не лише отримання результату, а й розуміння його змісту, аналізу процесу розв'язання та оцінки його ефективності.	Аналіз ефективності різних стратегій заощадження: порівняння результатів та обґрунтування вибору найкращої стратегії. Критична оцінка отриманих даних. Оцінка вигідності різних пропозицій товарів/послуг з урахуванням знижок та акцій. Аналіз цін та обґрунтування вибору оптимального варіанту.
4. Розвиток математичного мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіння математичною мовою	Всі три групи результатів	Цей результат є більш загальним і пронизує всі інші. Він передбачає не лише формальне виконання завдань, а й глибоке розуміння математичних понять та вміння застосовувати їх у різних ситуаціях.	Усі вищезгадані приклади потребують застосування математичних знань та фінансової грамотності, що розвиває математичне мислення та володіння термінологією.

Приклади завдань відповідно до вимог до обов'язкових результатів навчання учнів математичної галузі. Наведені нижче зразки завдань з математики для 5-6 класів орієнтовані на вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Завдання з фінансової грамотності для 5-6 класів мають бути спрощеними та адаптованими до віку учнів. Акцент має бути зроблений на розумінні базових принципів, а не на складних фінансових інструментах. Завдання мають бути цікавими та пов'язаними з реальним життям дітей. Використання ігрових моментів та проектних задач значно підвищить ефективність навчання.

Дослідження ситуацій і виокремлення проблем, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів. Завдання інтегрують елементи фінансової грамотності відповідно до модельної програми Істер О.С. Вони передбачають не тільки обчислення, але й аналіз ситуації, вибір стратегії розв'язання та інтерпретацію результатів.

5 клас: Блок «Кишенькові гроші». Ситуація: Петро отримує 50 гривень кишенькових грошей на тиждень. Він хоче купити комікс за 35 гривень та цукерки за 12 гривень. Чи вистачить йому грошей на обидві покупки? Якщо ні, чого йому доведеться відмовитися? Завдання: Визначити, чи достатньо коштів для двох покупок, та прийняти рішення про покупку, враховуючи обмежений бюджет. Математичні методи: Складання та аналіз бюджету, операції додавання та віднімання. Розширення: Запропонуйте Петрові кілька варіантів економії, щоб купити обидва бажані товари.

Блок «Знижки». Ситуація: У магазині іграшок проходить акція: знижка 20% на всі машинки. Вартість машинки до знижки – 80 гривень. Яка її ціна після знижки? Завдання: Обчислити вартість товару з урахуванням знижки. Математичні методи: Обчислення відсотків, переведення відсотків у дробі. Розширення: Якщо у Петра є 60 гривень, чи вистачить йому грошей на машинку після знижки?

Блок «Покупки зі знижками» Ситуація: Ви збираєтесь купити новий телефон. В одному магазині він коштує 10 000 грн, а в іншому – 12 000 грн, але зі знижкою 20%. Завдання: Обчисліть, скільки коштуватиме телефон у другому магазині з урахуванням знижки. Який телефон вигідніше купити? Чому? Придумайте інші приклади зі знижками та спробуйте розрахувати вигідніші варіанти покупки.

Блок «Порівняння цін». Ситуація: У двох магазинах продаються однакові шоколадки. В першому магазині ціна 10 гривень за одну шоколадку, а в другому – 30 гривень за 3 шоколадки. У якому магазині шоколадка дешевша? Завдання: Порівняти ціни товару, враховуючи різну кількість одиниць у продажу. Математичні методи: Обчислення ціни за одиницю товару, порівняння чисел. Розширення: Якщо Петро хоче купити 5 шоколадок, де йому буде вигідніше?

6 клас: Блок «Заощадження». Ситуація: Оля щомісяця заощаджує 25% своїх кишенькових грошей, які складають 120 гривень. Скільки грошей вона заощадить за півроку? Завдання: Обчислення суми заощаджень за певний період з урахуванням відсоткової частки. Математичні методи: Обчислення відсотків, множення та додавання. Розширення: Скільки часу потрібно Олі, щоб заощадити 300 гривень?

Блок «Бюджет сім'ї». Ситуація: Сім'я з трьох осіб планує бюджет на місяць. Доходи сім'ї – 15000 гривень. Витрати: оренда – 5000 гривень, продукти – 6000 гривень, транспорт – 1000 гривень, інші витрати – 1000 гривень. Скільки грошей залишиться у сім'ї на заощадження? Завдання: Скласти та проаналізувати сімейний бюджет. Математичні методи: Складання та віднімання чисел, розрахунок відсоткового співвідношення витрат. Розширення: Як сім'я може зменшити витрати, щоб заощаджувати більше грошей?

Блок «Інвестиції» (простий варіант). Ситуація 1: Дід подарував Сашкові 100 гривень. Сашко вирішив вкласти їх під 5% річних. Скільки грошей буде у Сашка через рік? Завдання: Розрахунок прибутку від простих відсотків. Математичні методи: Обчислення відсотків, додавання. Розширення: Якщо Сашко вклав гроші на 2 роки, скільки грошей він матиме?

Ситуація 2: Уявіть, що ви – касир у своїй родині. Ваш тато заробляє 15 000 грн на місяць, мама – 12 000 грн. Ви отримали завдання скласти сімейний бюджет на місяць. Відомо, що на оренду квартири витрачається 8 000 грн, на продукти харчування – 5 000 грн, на комунальні послуги – 2 500 грн. Решту коштів ви вирішили розподілити на розваги, одяг та непередбачені витрати.

Ситуація 3: Уявіть, що у вас є 500 грн, які ви хочете інвестувати. Ви знайшли два варіанти інвестицій: Банківський депозит під 5% річних. Інвестиції в акції компанії, яка обіцяє прибуток 10% річних. Завдання: Обчисліть, скільки грошей ви матимете через рік у кожному з цих випадків. Який варіант інвестування є більш ризикованим? Чому? Які фактори потрібно враховувати при виборі інвестицій?

Блок «Кредити». Ситуація: Ваша сім'я вирішила взяти кредит на покупку автомобіля. Сума кредиту становить 200 000 грн, процентна ставка – 12% річних, термін кредитування – 5 років. Завдання: Обчисліть, яку суму доведеться переоплатити банку за весь термін кредитування. Складіть таблицю, в якій буде показано, яку суму грошей сім'я буде сплачувати банку щомісяця. Проаналізуйте, як зміниться загальна сума переоплати, якщо збільшити або зменшити термін кредитування.

Методичні рекомендації:

- ✓ Завдання можна ускладнювати або спрощувати залежно від рівня підготовки учнів.
- ✓ Для розв'язання задач можна використовувати різні математичні моделі, таблиці, графіки.
- ✓ Важливо заохочувати учнів до обговорення результатів, до висловлення власних думок і міркувань.
- ✓ Для мотивації учнів можна використовувати елементи гри та змагання.

Моделювання процесів і ситуацій, розроблення стратегій, планів дій для розв'язання проблемних ситуацій. Акцент робиться на плануванні, моделюванні та розробці стратегій для досягнення фінансових цілей.

5 клас: Блок «Планування покупки великої іграшки». Ситуація: Іван хоче купити набір LEGO, який коштує 300 гривень. Він отримує 20 гривень кишенькових грошей на тиждень. Скільки тижнів йому потрібно заощаджувати, щоб купити LEGO? Завдання: Розробити план заощадження для досягнення мети. Математичні методи: Ділення, множення, створення таблиці заощаджень. Моделювання: Учні можуть створити таблицю, що відображає накопичення коштів з плином часу. Стратегія: Обговорення можливих стратегій прискорення процесу заощадження (відмова від дрібних покупок, додаткові джерела доходу).

Блок «Вибір найвигіднішого варіанту покупки». Ситуація: У магазині продаються цукерки двох видів: велика пачка по 30 гривень (150 грамів) та маленька по 15 гривень (75 грамів). Який варіант вигідніший за ціною? Завдання: Порівняння різних варіантів покупки та вибір найвигіднішого.

Блок «Розробка стратегії заощадження». Ситуація: Учні ставлять перед собою фінансову мету (наприклад, купити велосипед, планшет, поїхати у подорож). Завдання: Розрахувати, скільки грошей потрібно заощадити для досягнення мети. Скласти план заощадження, визначивши суму, яку можна відкладати щомісяця. Розробити стратегію, яка допоможе дотримуватися плану заощадження (наприклад, відкладати частину кишенькових грошей, відмовлятися від деяких дрібних покупок).

6 клас: Блок «Сімейний бюджет». Ситуація: Сім'я з чотирьох осіб хоче спланувати свій бюджет на місяць. Доходи – 20000 гривень. Орієнтовні витрати: оренда – 6000, продукти – 8000, транспорт – 2000, одяг – 1000. Складіть план розподілу бюджету, враховуючи необхідність заощадження 10% доходів. Завдання: Скласти та збалансувати сімейний бюджет, враховуючи різні статті витрат та необхідність

заощаджень. Завдання: Обчисліть загальний сімейний дохід за місяць. Обчисліть загальні обов'язкові витрати. Складіть таблицю розподілу решти коштів між різними статтями витрат. Проаналізуйте отримані дані. Чи вистачає грошей на всі заплановані витрати? Якщо ні, що можна змінити? Придумайте кілька варіантів економії коштів. Математичні методи: Відсотки, додавання, віднімання.

Блок «Інвестиційний проєкт» (простий). Ситуація 1: Учень має 500 гривень, які він хоче вкласти у невеликий бізнес (продаж лимонаду). Вартість інгредієнтів для 10 порцій лимонаду – 50 гривень. Ціна однієї порції – 10 гривень. Скільки порцій лимонаду потрібно продати, щоб повернути витрати та отримати прибуток у 100 гривень? Завдання: Розробити план бізнес-проєкту з урахуванням витрат та прибутку. Математичні методи: Вирахування витрат, обчислення прибутку, розв'язування рівнянь (простих).

Ситуація 2: Учні об'єднуються в команди та обирають ідею для свого малого бізнесу (наприклад, продаж домашньої випічки, організація дитячих свят, вигул собак). Завдання: Скласти детальний бізнес-план, який включає: Опис продукту або послуги. Аналіз ринку (конкуренти, цільова аудиторія). Розрахунок початкових інвестицій (витрати на сировину, обладнання, рекламу). Визначення ціни на продукт або послугу. Складання прогнозу доходів і витрат на перший місяць роботи. Розроблення маркетингової стратегії. Презентувати свій бізнес-план класу.

Методичні рекомендації:

- ✓ Завдання можна адаптувати до різних вікових груп та рівня знань учнів.
- ✓ Важливо заохочувати учнів до творчого підходу та самостійного прийняття рішень.
- ✓ Для ускладнення завдань можна вводити додаткові умови та обмеження.
- ✓ Для наочності можна використовувати різні дидактичні матеріали (таблиці, графіки, презентації).

Критичне оцінювання процесу та результату розв'язання проблемних ситуацій. Акцент робиться на аналізі прийнятих рішень, оцінці їх ефективності та виявленні можливих помилок.

5 клас. Блок «Аналіз витрат». Ситуація: Настя купила морозиво за 15 гривень, жувальну гумку за 8 гривень та цукерки за 12 гривень. Після покупки у неї залишилося 5 гривень. Скільки грошей було у Насті спочатку? Чи раціонально вона витратила свої гроші? Завдання: Аналіз витрат та оцінка раціональності фінансових рішень. Математичні методи: Додавання, віднімання. Критичне оцінювання: Учні мають не тільки обчислити початкову суму грошей, а й обґрунтувати свою думку щодо раціональності витрат. Чи могла Настя купити щось дешевше? Чи були її покупки необхідними?

Блок «Порівняння пропозицій». Ситуація: У двох магазинах продається однакова книга. В першому магазині книга коштує 100 гривень, але діє знижка 10%. В другому магазині книга коштує 95 гривень. Де вигідніше купити книгу? Обґрунтуйте відповідь. Завдання: Порівняння цін з урахуванням знижок та вибір найвигіднішого варіанту. Математичні методи: Обчислення відсотків, порівняння. Критичне оцінювання: Учні мають не тільки обчислити ціну в першому магазині після знижки, але й порівняти обидва варіанти, враховуючи можливі додаткові фактори (відстань до магазину, час, який потрібно витратити на дорогу).

6 клас. Блок «Аналіз сімейного бюджету». Ситуація: Сім'я склала бюджет на місяць: дохід 18000 гривень, витрати: продукти 6000, комунальні послуги 4000, транспорт 2000, розваги 3000, інші витрати 3000. Чи є у бюджеті резерв на непередбачені витрати? Чи можна оптимізувати якісь статті витрат? Які пропозиції ви можете запропонувати? Завдання: Аналіз сімейного бюджету на предмет раціональності витрат та можливості оптимізації. Математичні методи: Додавання, віднімання, обчислення відсотків. Критичне оцінювання: Учні мають проаналізувати бюджет, виявити можливі нераціональні витрати та запропонувати шляхи їх оптимізації. Які статті витрат можна зменшити без шкоди для сім'ї?

Блок «Оцінка інвестицій». Ситуація: Олексій вклав 200 гривень у продаж цукерок. Він купив цукерки за 100 гривень та продав їх за 180 гривень. Який його прибуток? Чи виправдав цей бізнес його очікування? Що б він міг зробити по-іншому, щоб отримати більший прибуток? Завдання: Оцінка ефективності простих інвестицій та аналіз можливих покращень. Математичні методи: Обчислення прибутку, порівняння. Критичне оцінювання: Учні мають не тільки обчислити прибуток, але й проаналізувати ефективність інвестицій. Які фактори могли вплинути на прибуток? Які помилки були допущені? Як можна покращити стратегію?

Блок «Інвестиції в майбутнє». Ситуація: Уяви, що ти отримав у спадок 5000 грн. Ти можеш витратити їх на новий гаджет, покласти на банківський депозит під 5% річних або інвестувати в акції стартапу. Оціни переваги та недоліки кожного варіанту. Який варіант ти обереш і чому? Обґрунтуй свій вибір, враховуючи рівень ризику та потенційний дохід.

Блок «Вплив інфляції». Ситуація: Як ти думаєш, як зміняться ціни на товари і послуги протягом наступних 5 років? Які наслідки це матиме для твоєї сім'ї? Які заходи можна вжити, щоб захистити свої заощадження від інфляції?

Блок «Вплив технологічних змін». Ситуація: Як розвиток технологій може вплинути на наш спосіб життя і на фінансову систему в цілому? Які професії можуть зникнути, а які з'явитися? Як це може вплинути на твоє майбутнє?

Блок «Завдання з елементом етики». Ситуація 1: Соціальна відповідальність бізнесу: Чи повинні великі компанії нести соціальну відповідальність і вкладати кошти в благодійність? Обґрунтуй свою позицію.

Ситуація 2: Етичні аспекти споживання: Як ти ставишся до споживацького суспільства? Чи вважаєш ти, що потрібно обмежувати свої потреби і споживати менше? Які наслідки може мати надмірне споживання для навколишнього середовища і для суспільства в цілому?

Методичні рекомендації

✓ Інтегруйте фінансову грамотність з іншими навчальними предметами (історія, географія, біологія).

✓ Використовуйте реальні дані та приклади з життя.

✓ Заохочуйте учнів до обговорення та дискусій в групах.

✓ Запропонуйте учням розробити власні фінансові проекти.

ВИСНОВКИ. У сучасному світі фінансова грамотність є ключовою компетентністю для успішного життя. Вміння керувати своїми фінансами, розуміння основних фінансових інструментів та принципів – необхідні навички для кожної людини. Впровадження фінансової грамотності в освітній процес на ранніх етапах дозволить учням сформувати позитивні фінансові звички та приймати обґрунтовані рішення щодо своїх фінансів у майбутньому. НУШ акцентує на розвитку ключових компетентностей, серед яких фінансова грамотність займає важливе місце.

Впровадження елементів фінансової грамотності на уроках математики в 5-6 класах НУШ є доцільним та важливим з кількох причин:

1. Зв'язок з реальним життям: Фінансова грамотність – це практична навичка, необхідна кожній людині. Інтегруючи її в уроки математики, ми показуємо учням реальне застосування математичних знань, роблячи навчання більш значущим та мотивуючим. Задачі, пов'язані з розрахунком витрат, заощадженнями, знижками, становлять безпосередній інтерес для дітей цього віку.

2. Розвиток ключових компетентностей: Вивчення фінансової грамотності сприяє розвитку таких ключових компетентностей, як: математична компетентність, компетентність у сфері фінансової грамотності, цифрова компетентність, компетентність у вирішенні проблем.

3. Профілактика фінансових проблем: Раннє навчання фінансовій грамотності допомагає запобігти фінансовим труднощам у майбутньому, формуючи відповідальне ставлення до грошей та фінансових ресурсів.

4. Покращення мотивації до навчання: Задачі, пов'язані з фінансовою грамотністю, часто більш цікаві та захоплюючі для учнів, ніж абстрактні математичні приклади. Це покращує їхню мотивацію до навчання та підвищує успішність.

5. Інтеграція з іншими навчальними предметами: Тематика фінансової грамотності може бути інтегрована не лише з математикою, а й з іншими предметами, такими як економіка, правознавство, інформатика тощо. Це створює цілісну картину та поглиблює розуміння.

Однак, важливо враховувати деякі нюанси:

✓ Спрощення та адаптація: Задачі мають бути адаптовані до віку та рівня знань учнів. Не варто перевантажувати їх складними фінансовими термінами та поняттями.

✓ Баланс: Необхідно знайти оптимальний баланс між вивченням математики та фінансової грамотності, щоб не перевантажувати навчальний процес.

✓ Практична орієнтованість: Наголос має бути зроблено на практичних навичках та їх застосуванні в реальному житті.

Загалом, впровадження елементів фінансової грамотності на уроках математики в 5-6 класах НУШ є доцільним та перспективним напрямком, який сприяє розвитку ключових компетентностей учнів та їхній підготовці до самостійного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Кабінет Міністрів України. (2020). Державний стандарт базового середнього освіти, ухвалений постановою КМУ від 30.09.2020 № 898.

Істер, О. С. (2021). Модельна навчальна програма з математики. 5-6 класи, ухвалена наказом МОН України від 12.07.2021 № 795.

Міністерство освіти і науки України. (2024). Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання, затвердженої наказом МОН України від 02.08.2024 № 1093.

REFERENCES

Kabinet Ministriv Ukrainy. (2020). Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity, затверджені postanovoіu KМУ vid 30.09.2020 № 898.

Ister, O. S. (2021). Modelna navchalna prohrama z matematyky. 5-6 класи, затверджена наказом МОН України vid 12.07.2021 № 795.

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2024). Рекоменції щодо оцінювання результатів навчання, затверджена наказом МОН України vid 02.08.2024 № 1093.

Olena Laktionova,

teacher of mathematics of the municipal institution

«Ananievsky specialized lyceum

of the Odesa Regional Council»,

Specialist of the highest category, «teacher-methodologist»

INTRODUCTION OF FINANCIAL LITERACY ELEMENTS IN MATHEMATICS LESSONS

Abstract. The article presents methodological recommendations for mathematics teachers working in grades 5-6 of the New Ukrainian School on the introduction of financial literacy elements.

Keywords: financial literacy, key competencies, life competencies.

Дата надходження до редакції 17.01.2025

©. Лактіонова О. О., 2024

УДК 811.16.2:37.016(045)

Свінтковська Світлана Андріївна,

методист науково-методичної лабораторії суспільно-гуманітарної освіти

кафедри методики викладання і змісту освіти

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,

м. Одеса, Україна,

svitlanasvintkovska@gmail.com

Верготі Лідія Танасіївна,

учитель української мови та літератури вищої категорії,

учитель-методист Чорноморського академічного ліцею

імені Тараса Шевченка Чорноморської міської ради

Одеського району Одеської області, кращий учитель міста Чорноморська,

м. Чорноморськ, Україна,

vergotilidiya@ukr.net

Левинська Марія Валентинівна,

учитель української мови та літератури вищої категорії,

учитель-методист комунальної установи «Ананьївський ліцей №1

Ананьївської міської ради»,

Україна,

levinskaya.mariya@gmail.com

ЛАЙФХАКИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З УСІХ ВИДІВ ПЕРЕВІРНИХ РОБІТ ДЛЯ 7 КЛАСУ НУШ (II СЕМЕСТР)

Укладено відповідно до модельних навчальних програм:

«Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.):

https://osvita.ua/doc/files/news/896/89670/Ukrayinska_mova_7-9_klas_Holub_ta_in_26_.pdf

«Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.)

https://osvita.ua/doc/files/news/896/89671/Ukrayinska_mova_7-9_klas_Zabolotnyy_ta_i.pdf